Trung Bắc Tân Văn

中北新聞

MỖI NGÀY RA MỘT SỐ

DEPOT LEGAL INDOCHINE N° 835

HANOI

	Hanoi (Phố đề Thám, Hàng Trống, Hàng Quạt, Hàng Bông, Hàng Đào, Hàng Ngang, Hàng Đường, Cửa Đông, Cửa Nam)	Người mua tận nhà	Gửi về Nhà Quê	Gửi về Trung-kỳ và Lào-kay	Gửi về Nam-kỳ, các tỉnh miền Thượng-du Bắc-kỳ	Ngoại-quốc
Một năm. .	6 $ 00	6 $ 90	6 $ 30	6 $ 30	6 $ 60	9 $ 00
Các làng và Các công-sở	»	8 . 00	8 . 00	8 . 00	9 . 00	»
Sáu tháng. .	3 . 00	3 . 50	3 . 20	3 . 20	3 . 30	4 . 50
Ba tháng. .	1 . 50	1 . 75	1 . 60	1 . 60	1 . 65	2 . 25
Một tháng. .	0 . 50	0 . 60	0 . 55	0 . 55	0 . 60	0 . 75

Les abonnements partent du 1er et du 16 de chaque mois

Toutes les lettres destinées à la rédaction doivent être adressées au directeur
61-63, Rue du Coton, Hanoi

Fondateur : F. H. SCHNEIDER
Directeur : NGUYỄN-VĂN-VĨNH
Rédacteur en chef : PHẠM-HUY-LỤC
Administrateur gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

Adresse télégraphique :
TRUNG-BẮC TÂN-VĂN HANOI
TÉLÉPHONE N° 150

ANNONCES

Décomptées à raison de 3 lignes au centimètre de hauteur, sur 0 m 065 de large.

Une seule insertion. . . . 0 $ 30 le c/m
Par contrat annuel
Par centimètre et par insertion. . . . . . 0 $ 18 le c/m
Réclame dans la 1re page. . . . 2 $ la ligne
Annonces judiciaires et légales. 1 $ 50 le c/m
On traite à forfait pour les contrats importants.

Cái giá-trị của đàn-bà nước ta trong thương-giới

Sáng ngày hôm nay đã bắt đầu bầu cử hội-viên thương-mại Hà-nội, Chánh-phủ Bảo-hộ rộng cho có một điều khác hẳn với các kỳ bầu cử trước là cả những đàn bà buôn bán từ món-bài hạng tư trở lên cũng đều được có quyền đi bầu-cử cả. Trong bản danh-sách những người có phiếu đi bầu cử hội viên thương-mại đăng ở Quan báo ngày 7 Mars vừa rồi đã thấy nhan-nhản có những tên đệm chữ « *thị* ». Thế là Chính-phủ Bảo-hộ cùng các nhà thương mại quí-quốc cùng đã công nhận đàn-bà nước ta có cái tư-cách buôn bán không kém gì đàn-ông, mà trong thương-giới nước ta, các bạn quần tì oa đến ngày nay thật đã được lộ diện xuất đầu, cùng những bậc u-mi cùng hưởng thụ một phần quyền lợi vậy.

Mà nói cho phải, thương giới nước ta, kể từ lúc nhà nước Đại-pháp chưa đặt bảo hộ ở xứ nầy, là lúc người Đại-pháp chưa đem cái gương buôn to bán lớn soi tỏ cái chỗ khờ dại cho người mình, là lúc sĩ-phu trong nước còn đương sống say chết mệt trong đám hư-văn, còn đeo lấy một cái ý-kiến rất hợp hồi, bỉ nghề buôn là mạt nghề, cái tiếng « anh lái » là cái tiếng lẻ hèn nhất trong xã-hội, ai đã có tài mắt thông-minh, tự phụ là đường-đường nam-tử thì còn mang những cái hi-vọng cao-khoa hiển-hoạn, nhờ lộc nước, hưởng ơn vua, không được nữa thì giỏi trở ra ký, nào sở, nào nhọt nào y, ngất ngưởng làm thầy, mà tự cao với nỉ ông phường thị-linh, thậm chí có kẻ lang thang lướt thướt, nhất nghệ võ thành, cũng còn giấy rách cũ giữ lấy lề, làm ra mặt giả Lão giả Trang, ngông nghênh trong cõi cỏ tiên rượu thánh, chứ nói đến cần cần quả tạ thì ai đã thèm cho là việc đáng nên làm, sự buôn người bán xuôi hầu hết ở trong tay người đàn-bà cả. Cho đến ngày nay, cái phong trào thương-chiến trong thế-giới đã xung-động đến trần-ngập cái bờ cõi bể quan tỏa cảng mà làm cho ta phải hoảng mắt kinh hồn, cái mê-mộng trọng sĩ khinh thương đã tỉnh dậy mà không còn ôm được cái ý-kiến hẹp hòi như trước nữa; trong khoảng mươi năm nay, người trong nước đã đều biết lấy việc buôn làm trọng; có người đương làm quan mà thôi ra buôn; có người đương làm việc mà bỏ đi buôn; ngoài cái bạn buôn đàn-bà ra cũng có được ít nhiều ông chủ sưởng nọ, ông chủ hiệu kia, cũng đã đỏ ông làm nên giàu có hiển-hách, danh giá lừng-lẫy về nghề buôn; nhưng lấy đại đa số mà bàn, thì nghề buôn ở nước ta, đàn bà vẫn còn chiếm đến một phần lớn. Có thể nói rằng đã bà nước ta có cái khiếu trời cho, cái tính di-truyền, cái học kinh nghiệm về sự buôn, dễ cũng không phải là quá-đáng vậy.

Thật thế, cứ con mắt ta thấy, lỗ tai ta nghe, biết bao nhiêu những bậc hiền-phụ xưa nay đã từng buôn bán khởi gia có đến hàng ức hàng vạn; nhiều người chỉ có cái gánh đi chợ mà một mình cáng đáng, nào là thờ già, chăn trẻ, hòa hợp thân tộc, phụng thờ tổ tiên, lúc hạn vì phải nuôi chồng đèn sách để lập công-danh, trong hương-đảng phải giữ đồng giữ góp cho chồng nên cao mũ dài áo; thậm chí có nhà bị chồng hư chồng đại mà chồng chỉ nhờ về khéo biết buôn bán tần-tảo, cứ một thân cô lận lội, nuôi cái cùng con. Ấy là đàn-bà mình phần nhiều chưa có một chút học thức nào mà sự buôn bán đã đảm-đang như thế; nếu lại được theo đòi ít nhiều thương-học, thì trong trường thương chiến hỏ dễ đã ~~mấy ai tranh thắng được~~ với toàn quân nương tử này ru?

Đương cái thời-đại kinh-tế cạnh-tranh rất kịch-liệt này, đông tây một chợ, Âu Á liếu đường, đàn bà mình nếu không một mảnh học thức nào bỏ nghề buôn mà có thể trở nên thịnh-vượng được. Nay đàn ông nước ta đã nhờ có Chính phủ Bảo hộ đưa đất chỉ bảo cho về đường buôn bán, nào lập trường thương-học, nào mở phòng thương-mại, lại có những cuộc đấu-xảo, những phiên hội-chợ, đều để thúc giục cho thương nghiệp mình được tân tới mau lên; mà những người thông-minh trí-thức trong nước cũng đều đã xu-hướng về nghề buôn, lại được một nửa số người trong nước là cánh quần sối ta đã sẵn có cái khiếu trời cho, cái tính di-truyền, cái học kinh-nghiệm về sự buôn để cùng đua đuổi chốn thương-trường, thì thật là một cái trợ lực rất lớn cho thương-nghiệp nước nhà sau nầy vậy.

Và lại từ khi sau trận đại chiến tranh đến giờ, các nước trong thế-giới đều lo về nỗi kinh-tế khủng hoảng, đâu đâu đều thịnh-xướng cái chủ-nghĩa nói đàn bể cũng nên có chức nghiệp mưu sinh, không được làm một hạng người bạn-thực với đàn ông như trước nữa. Đàn-bà nước ta đã sẵn có một cái chức nghiệp rất chính-đáng là cái chức nghiệp doanh-thương, chẳng những không là một hạng người bạn-thực với đàn ông mà lại là một hạng người bang-thủ cho đàn ông rất quí nữa, thì cái tiền đồ kinh-tế nước ta chẳng là có cái hi-vọng rất tốt dư?

Nhưng nói đến đây mà ta lại hỏi cô đến cái tư-cách của bọn tân nữ-lưu ta ngày nay, cái tập-thượng xa-xỉ ngày một đủ, cái đồi phong đàm-đãng ngày một cao, mê hoặc về cái tự-do cẩu, chim đắm về cái văn-minh giả, tân tiện siêng-năng thì cho là hủ-lậu, cho bởi đảng-điếm thì lấy làm tự cao, người nào cũng có một cái tư-trường là bíu vào lưng khỏ chồng mà lên ngựa xuống xe, ăn sung mặc sướng; trong làng khuê-các ít thấy có người tài mưa giỏi bán mà chỉ thấy những hạng sành bài bạc, giỏi giang hoa; cái tiếng nữ văn-hào, nữ bác sĩ thì chửa thấy đâu, mà cái tiếng vô hàng không ai còn thèm nhận nữa; cái học kinh nghiệm về nghề buôn của các bậc hiền-phụ ta trước có lẽ thất truyền rồi, đến cái khiếu trời cho, cái tính di-truyền đó cũng dần biến chủng đi mà thành ra cái tính, cái khiếu chi chi mất cả.

Than ôi! đàn-bà nước ta trong thương-giới quả có cái giá trị đặc biệt như đã kể trên kia, cái giá trị đặc biệt ấy lại được Chính-phủ Bảo-hộ công-nhận cho thì thật là một sự vẻ vang cho nữ-giới ta lắm rồ nào ta lâm ô-miệt cho đành! Dám khuyên trong bọn tân nữ-lưu ta ngày nay, ai còn giữ được cái khiếu trời cho, cái tính di truyền, cái học kinh-nghiệm của các bậc hiền-phụ ta trước thì nên cố tập cho thạo, biết cho tinh, mà ai đã trót cõi-một đi mất rồi thì cũng kíp nên hối đầu mảnh tỉnh, đừng bỏ phí cái giá-trị đặc-biệt của nữ-giới ta mấy mươi đời nay, mà làm cớ phụ cái lòng quyền cổ của Chính-phủ Bảo-hộ vậy. T

Âu-châu điện-tín

VÔ-TUYẾN ĐIỆN

Bordeaux, ngày 19 Mars 1923

Việc trú binh trong hạt sông Rhur

Buổi chiều, quan tổng-trưởng bộ Công-tác đi đến hạt sông Rhur.

Tại Mayence, người Đức cất mất nhiều giây điện-báo và điện-thoại.

Các mỏ Werasau Hoerde và Hiberais từ chối không chịu bán than. Các quan chức định đem quân đến đóng ở đấy. 235 chuyến xe bánh-khách, 34 chuyến xe thương-mại, 4 chuyến xe lương-thực và 8 chuyến xe binh-lính.

Có 2 chuyến xe than coke đi Pháp, và 1 chuyến chở đi Bỉ.

Tại Recklinghausen, quân lính đến đóng ở các xưởng chế than ở Bismarital, để lịch biên lấy những cơ khí đang để lấy than.

Tại Essen một người lính Pháp, làm việc lại nhà ga bị một người Đức bắn chết. Linh đi tuần chạy đến bắt được ba người Đức và bắn một người bị thương.

Ở Bruxelles có tin đồn nói rằng các quan chức đã tìm thấy người đứng đầu cơ-quan hủy-hoại cơ-khí trong hạt sông Rhur. Nay mai sẽ bắt người ấy.

Tìm thấy dấu tích một nền văn-minh cổ

Báo *Le Matin* có tiếp được tin ở Stockholm gửi đến nói rằng một toán người Nga có tìm thấy ở xứ Laponie dấu tích một nền văn-minh cổ tinh ra vào trước thời cái văn-minh Aicập nhiều là các phần-mộ giống nhưng kim-tự tháp ở xứ Ai-cập.

Đức đối với Đồng minh

Chánh phủ Pháp công bố rằng tin một tờ báo nước Anh bá cáo rằng viên đại-lý nước Đức đã xin điều-đình với nước Pháp về việc trả binh và cái vấn-đề bồi thường, là một tin đồn sai không đúng.

Hy-lạp với nước Pháp

Nước Hy-lạp có làm lễ kỷ-niệm bách-chu-niên ông Ernest Renan. Có quan thủ-tướng, các quan thượng-thư và nhiều quan đại-sứ ngoại-quốc đến dự lễ. Quan Học-bộ thượng thư có đọc diễn văn ca-tụng công đức ông Renan. Sau có đại lễ cầu kinh tại các nhà thờ giáo Hy-lạp. Đoạn chính-phủ Hy-lạp có giao cho quan đại-sứ nước Pháp một cái hộp trong có đựng một cành ô-li-va, và một cái biển kỷ-niệm. Biển ấy sẽ đặt trên phần mộ ông Renan. Trong khi làm lễ, có máy bay trên không, tung xuống vô số là cờ nhỏ sắc Hy-lạp và nước Pháp.

Cuvlle, ngày 16 Mars 1923

Cháy lớn

Port-au-Prince Haïti. — Nhà chứa dầu mỏ ở Texas bị cháy, và lửa lan ra các nhà gần đấy.

Việc nước Nhật và nước Trung-hoa

Tin Washington. — Viên đại-sứ nước Nhật có công bố bức thư của chánh-phủ Nhật bản gửi cho Trung-hoa nói rằng xin bãi bỏ giao-ước năm 1915 là một việc trái với lệ liệt-quốc và làm mất tình thân-ái của hai nước.

Tin Trung-hoa

Ngày 13 Mars 1923

Hương cảng đặc-điện

Tôn tổng-thống quyết định đi-trụ ở si-mẫu-tử-đường. Thẩm-hồng-Anh đem quân vào Quảng-châu, cư-dân tấy làm kinh sợ. Giang-tây phương-diện tiếp tế cho Thẩm-vinh-Quang 300 hòm đạn. Tại Giang-môn đột nhiên tuyên-bố quân-luật. Doãn Kỷ thua chạy, trốn sang Tứ-kim. Tôn tổng-thống định lấy Điện-Quế quân đuổi đánh Trần-quýnh-Minh. Tài-binh-bội đã thành-lập

Lữ, Đại vấn-đề

Về cái vấn-đề thu hồi Lữ-thuận và Đại-liên-loan, Tư-thông-Phiên một trấn rất tố. Lê-nguyên-Hồng đã triệu từ vào phủ-diện-đàm.

Nội-vụ và Tài-chính

Lê-nguyên-Hồng đã ra-lệnh rằng: Nội-các bộ thứ trưởng là Lưu-Phức từ chức, nay lấy Vương-long-Nhạo kế nhiệm; Tài chính thứ trưởng là Lăng-vân Uyên từ chức, nay lấy Tô-tịch-Đệ kế nhiệm.

Tin Thẩm-hồng-Anh

Thẩm-hồng-Anh lại điện về Bắc-kinh đổi lương.

Tin Trương-anh-Hoa

Trương-anh-Hoa sắp nhận Ệ-chế-cục tổng-tài.

Tin Hồ-hán-Dân

Đại-bản-doanh của quan bộ trưởng là Hồ-hán-Dân sau khi từ chức Quảng-đông lính trưởng tại chúng người em là Hồ-nghị-Sinh đi sang Thượng-hải không dự chi đến chính-cục nữa. Tôn tổng-thống lấy đại-bản doanh ngày nay hiện mới tổ-chức, cần phải mới có vấn quan bộ trưởng giáp việc, vậy đã điện sang Thượng-hải giục Hồ-hán-Dân phải tức khắc trở về Quảng-đông. Nhưng Hồ-hán-Dân đã phúc điện định đến ngày mai thì trở về Quảng-đông.

Bài ca Âu-trí-viên

CI

Nay mừng gặp hội văn-minh,
Ngày Nghiêm tháng Thuấn thái-bình ấu ca
Càng chung thiên-hạ một nhà.
Tứ dân,lạc nghiệp gần xa thông-đồng.
Nhờ ơn Mẫu-quốc sẻ lòng,
Cải-lương khai-hóa ra công hộ trì.
Giữ-gìn thói cũ bỏ đi,
Văn minh học mới cũng khi đổi dần.
Vậy nên những đồng văn-nhân,
Tìm điều ích quốc lợi dân tiến bày.
Khai trí tiến đức hội này,
Lập ra cũng để lợi bay nhiều đường.
Lại còn trẻ hẻ thôn-trang.
Mở lòng tế-độ lập trường dạy nuôi.
Người xuất lực kẻ xuất tài,
Đồng-bào nghĩ đến giống loài nước ta.
Giúp cho bần-bách chu-sa,
Bảy tuổi trở xuống hết là vệ-sinh.
Người thì bú mớm dỗ dành,
Người thì tắm giặt trong mình sạch thơm.
Người thì rót nước bưng cơm,
Người thì may vá trông nom áo quần.
Lớn thì dạy biết ngũ-luân.
Bé thì dạy nói dạy ăn thật thà.
Đội ơn phúc đẳng hà-sa.
Công trình giáo-dục rộng đà thái-sơn.
Vàng kia cũng phải có khuôn,
Phải người nặn đúc ra ruông ra tròn.
Hưởng hồ đấu-trí chung con,
Sinh nơi mẫu-mực biết khôn đều là.
Nay nhờ hội mở lối ra,
Nương cây kiều-mộc khác đà chim oanh.
Quang mây được thấy giới xanh,
Được khôn trí-não tinh-anh ra người.
Tháng ngày thấm thoắt như thoi,
Nghĩ sao cho khỏi phí thời hư danh.
Mai mai nhờ được trường thành,
Nghĩ sao tiến-hóa cạnh-tranh với đời.
Trước là báo đáp mọi nơi,
Sau là nhắc dạy những người sinh sau
.....
Bốn nghìn năm để có thừa,
Hồng-bàng dấu cũ tiếp giờ sáng thêm.

Cái vấn-đề giải-quyết thời-cục ở Trung-hoa

Hiện nay các bọn nhân-sĩ ở Trung-hoa đương nảo-nức về cái vấn-đề giải quyết thời-cục, tức là mưu sự thống nhất vậy. Mà muốn cho được thống nhất lại cần chú-trọng vào hai việc bề trong là việc tài binh và phế độc. Thuộc về hai việc đó cái ý kiến dư-luận rất là phân vân, phải thì nói trước phế độc rồi sau tài binh, phải thì nói trước tài binh rồi sau phế độc, hai bên tranh luận phải trái nên chưa quyết định được lẽ tiến hành. Song cứ xem lời nghị-luận của một nhà báo-sĩ ngoại-quốc đã từng tới tỏ được cái hiện trạng nước ấy thì cái vấn-đề đó cũng khó giải quyết lắm thay. Đại ý nói rằ : Cái số lục-quân của nước Tàu bi y ra tới nhiều, có xem như hiện tồ số lục-quân của các nước có thể đứng vào hàng thứ nhì thứ ba trên thế-giới, nhưng một số nhiều như thế mà không có ứng dụng gì được cho sự quốc phòng cả chỉ để làm cái vật by-sinh cho những kẻ cướp vị tranh quyền lợi - dụng để xâu xé chém giết nhau ở trong nước với nhau mà thôi. Và chỉ g những quân lính đó lại phần nhiều ngang ác, dù đông bọn trộm cướp khi trước, hiếp trộc thành tỉnh, bóc lột quan nghề, nay muốn tải thải bớt đi thì cái điều thứ nhất là phải nghĩ cách an-sắp làm sao cho chúng có cơm ăn việc làm, nếu không thì sau khi chúng bị thải về, hai bàn tay trắng không nghề-nghiệp gì sinh nhai thì giữ sao cho chúng khỏi phải quay làm nghề cũ để nhiễu hại kẻ lương dân. Còn như sự phế độc thì điều đó lại rất khó làm nữa, vì cái địa-vị một chức độc-quân ở nước Tàu kháng những quyền thế to, mà lợi lộc cũng lắm, nên có kẻ gia-sản đến bốn năm mươi vạn là thường, chẳng thế mà họ bất cứ tranh đành khuynh-loát nhau về cái địa-vị đó làm khi rất nên kịch-liệt, quyền-lợi như thế thì đủ mấy người chịu bỏ ra. Gia chi đi những chức độc-quân tựa trong cũng làm kế là những tay cừ-khôi trong đám lục lâm khi xưa, ra thú lâm mà làm nên chức ấy, thì cái làm địa chúng chỉ biết cái ngón làm dân hại vật vơ vét cho đầy tài thôi, còn có làm huyết, nhiệt-thành gì mà nghĩ đến nước nhà thịnh suy con mắt, như vậy để dễ mà bỏ được ư?

Lời nghị-luận đó thực đã khám phá cái lẽ khó khăn về cái vấn-đề trong đại cục Trung-hoa một cách rõ ràng lắm vậy.

X.

Một cách đối với đời

Người ta ở đời thường có hai cảnh rất tương-phản. Một bên chỉ chịu thiệt cho mình mà không kháng giữ lấy con đường đạo, coi cỗi đời như cái bào-ảnh, sống trên đời chẳng qua là tạm-trú mà thôi. Bao nhiêu những công-danh phú quí vi như vật bám vào mình nó có thể theo ngày tháng mà tiêu-diệt. Cái phẩm giá thực của người, chỉ trong lòng đạo-đức.

Một bên thì sống trên đời chỉ cốt hưởng cho hết mái đời, cũng như se vào trong đám bọc làm thế nào mà vơ vét được nhiều tiền, nhất là người tài có khi không còn đến chuyện đô-đen, cao thấp, hễ dùng được cơ gian; bạc lận mà tới mục-đích cũng dùng! Cõi trần-gian biết hưởng hết thú là hơn, sau khi tan cuộc sống rồi, điều hay điều dở mặc ai bình phẩm.

Hai cảnh ấy cũng không được hoàn toàn cả, một bên thì quá thiệt mình mà vô ích cho đời thành ra quay vào vòng yếm-thế, một bên thì quá hám đời bỏ mất đạo-đức.

Muốn cho hoàn-toàn cả hai phía, tất phải có cái tài đức riêng nghĩa là tài đức của người quân-tử.

Quân-tử là gì? Quân-tử là một bậc đạo-đức, nhưng không những đạo đức mà thôi, ngoài cái lòng ấy người quân-tử khéo học một lần ăn đời ở, cho nên lộng thắng như trúc, thân nhẹ như lông là quân-tử, khi động thì thiên binh vạn mã, khi tĩnh thì ngọc soi giá trong, khi mềm như tơ, khi cứng như sắt,...

Một bực đã có tài, có đức như vậy làm gì mà chẳng hay, ở đâu mà chẳng được. Thật vậy, người quân-tử ở đời có hai địa-vị, một là đối với mình, hai là đối với người.

Đối với mình thì chỉ lấy mài đạo-đức làm tuyệt-vị, người mài đạo đức không lấy cái gì làm cho nó nhẹ làm mong, làm cho đào ở ăn lao-động làm lòng thanh bạch, cho nên nếu gặp cảnh phú-quí cũng ngựa xe ăn mặc, cũng ăn trắng mặc trơn như người đời cho khỏi phí, khỏi phụ mất của đời là việt nay ta mai hợp. Nhưng người quân-tử không lấy đó làm điều mãn-nguyện mà khoe khoang mình, mà ép chế người coi như một cái sung sướng cực-điểm.

Vì thế nên khi người quân-tử gặp cảnh bần-địa, ấy cơm hẩm uống nước trong cũng vui vẻ như thường mà đứng sau bức vách mái người đời mà giành, thấy làm đại ngay-ngáy, thấy ngựa xe rong ruổi của người cũng coi như không vậy, không cần cảnh cái c vào loãn ra cái ; bao giờ cũng giữ cái tư-cách cái nhân-phẩm ở chỗn nghèo. Dù ai biết thì biết, mà ai không biết cũng chẳng ăn bớt lòng, vì cái nguyên-nhân của quân tử là cái đạo-đức, thì trọn đạo là vui rồi.

Đối với đời có kẻ sang người hèn có kẻ ác người thiện, người quân tử vừa chắp kính vừa tòng quyền, tùy cơ ứng biến, lấy nhân, nghĩa, lễ, trí, tín ra mà thi hành.

Đối với kẻ sang thì người quân tử lấy cái sang mà xử, nghĩa là lấy lễ nghĩa ra mà thi-hành. Như vào phủ công hầu khanh-tướng, ở ăn gì hợp lễ thì làm, đáng với thì vái, đáng chào thì chào, người quân-tử không làm như kẻ thiển-nghĩ lấy điều lễ bất lợ là hèn. Phàm điều gì đã hợp lẽ, tức là luật pháp công bằng ấn định cho một bọn người trong một xứ riêng; nếu mình không làm thì không hợp với người mình ở là không trọn với bổn phận mình, rồi đối với hoàng người hèn thì người quân-tử xử nhân, hoặc xử trí, xử nhân với người sang hèn đại-đột đem lượng cả ra mà bao dung, làm cho người ta không tới nỗi sáng đương nghèo thành giàu. Người quân tử trước cảnh ấy là cái tay người quê, cọn mất người chột, cái miệng người

là lấy cái nhanh nhẹn không ngoan ra mà thi hành, gặp kẻ học ít tài sơ mà lại hay tranh thua tranh được, giỏ những lý-tưởng hão ra mà dọa người thì người quốc-tử chỉ mỉm cười mà thôi, không bao giờ tranh cạnh, chế bác công kích để cho biết ý-tứ.

Gặp kẻ điên đương trộm cướp thì người quân-tử không a-tòng mà cũng không công-kích vô ích, nếu có thể lấy đạo-đức mà hóa thì làm chứ nếu không thì chỉ xa ra, không khi nào để bị hại ở tay kẻ vô-loại.

Người quân-tử có cái kiến nhẫn đặc cách, cho nên trước cuộc hiến-thắng của người có thể nhường. Người quân tử có lòng quảng-đại nên quên được câu nói hèn bị công kích của người đối với mình.

Người ta sinh ra ở đời phải làm trọn việc đời mình làm trọn việc đời thì không có thể gắp-nhất được. Cho nên câu « Quân-tử vô nhập nhi bất tự đắc yên », là cái phương-châm ở đời vậy. Vì ở đời mà không sai đạo không phạm đời là bậc nhất.

Đỗ tất-Văn

Danh-dự bội-tinh

Bội-tinh bạc hạng nhì

MM. Lê-v-Trần dit Ngong, coi tòa Sứ Thanh-hóa ; Mai-v-Quynh, giúp việc chăng đậu ở Thanh-hóa ; Ng-sửu-Nhân, coi kho Lục-lộ Thanh hóa ; Võ-v-Bàn, phó quản Nha-trang ; Võ-Dao, chánh tổng Lạc-hà (Nha-trang) ; Ng-v-Toàn, đội-vệ Trang-nhứt ; Hoàng-hữu-Thuật, phó-quản (Annam) ; Lê-v-Tuan chánh đội ; Ng-v-Diêr, phó-quản (Annam) ; Lê-công-Mai, phó-quản ; Hồ-tấn-Hác, phó đội ; Lương-v-Đạt, lý-trưởng ; Hứa-v Hợp, chánh tổng Pad-lạng-thương ; Phạm-v-Đôi, bếp khổ-xanh Thái-nguyên ; Van, Taéo-la-Tạ, Thông-lý ở Sơn-la ; Ng-bá-Tiếp, tri-phủ Sơn-tây ; Trần-v-Tinh, chánh tổng Thanh-mai Sơn-tây ; Vương-Diệm chánh hương hội Sơn-tây ; Vương-tri-Chinh, nghị-viên Sơn-tây ; Phùng-v-Dinh, chánh tổng Sơn tây ; Ng-v-Lực, chánh tổng Pad-lạng-thương ; Nguyễn-đình-Dzu, thông-phán Bắc-ninh ; Ng-văn-Qui, bếp khổ-xanh Bắc-ninh ; Đỗ-thọ-Rện dit Quyên, chánh tổng Bắc-ninh ; Đỗ Quyên, đội khổ xanh Hà-đông ; Trần-hữu-Thúy, bếp khổ-xanh Hà-đông ; Hoàng văn Hưng, lý-trưởng Cao-dương Hải-dương ; Phạm v Ký, đội khổ-xanh Hải-dương ; Đỗ hữu-Nam, đội phú-lít Hưng-yên ; Phạm đông-Nhơ, linh cảnh-sát Hưng-yên ; Ng đình-Thu, chánh tổng (Nam-định) ; Ng-v-Kế, thừa-phái bạng nhì Nam-định ; Vũ-hữu-Luận, chánh tổng Ninh-bình ; Phạm-văn-Bình, chánh tổng Hoàng-cương (Phú-thọ) ; Ng-v-Tùng, đội cảnh sát Sơn-tây ; Ng-ngọc Giản, chánh tổng Tang-giá Thái-bình ; Ng-v-Tang, tri-châu Bình-liêu (Moncay) ; Vương-văn-Thịnh, chánh tổng Tu-nhơn Hà-giang ; Ngô-v-Vinh, thư-ký tòa Sứ ; Ng-cao-Khang, thư-ký tòa Sứ Haiphong ; Phùng-hữu Vàng, chánh tổng (Hải-phòng) ; Đỗ-hữu-Ấp, phó quản khổ-xanh Haiphong ; Lê-v-Ký dit Cự, đi bổi cho M. Ferrière là thợ cạo ở Hanoi ; Nghiêm-viết-Chi, đầy tớ M. Delaille là quan cai-trị ; Phạm-trọng-Thông, đốc công lò gạch Đáp-cầu ; Trịnh-quang-Ngoạn, đốc công nhà in Haiphong ; Ng-v-Cốc, cai của M. Valery Haiphong ; Vũ-văn-Minh, kế toán mỏ than Hongay ; Trịnh-văn-Năng, bán hàng cho hiệu Godelu Haiphong, Trần-ngọc-Trước, làm cho công-ti xe điện Hanoi.

(Còn nữa)

VIỆC HANOI

Giá bạc. — Kể từ ngày 20 Mars này, giá bạc ở kho Nhà nước định là 0 f. 85

Thị-giá quốc-trái. — *Ngày 20 Mars 1923* : 3/. 57 75 — 5/. 1915-1916 73.75. — 4/. 1918 61.05. — 5/. 1920 57.60. — 6/. 1920 87 20

Tin tàu. — Tàu *Azag-le-Rideau* mang thư sang Pháp, đến ngày 22 Mars sẽ chạy đi Saigon. Thư tàu ở Hanoi sẽ mang xuống Haiphong chuyển xe lửa 20 giờ 7 phút hồi 21 Mars.

Cuộc hát giúp xã Hauviné. — Cuộc hát mở ại nhà hát Tây tối thứ bảy vừa rồi để giúp xã Hauviné bên Pháp thì nay đã biết rằng thu được 1 400 đồng.

Vô-tuyến ngày hôm nay. — Vì thời tiết trên không trung không đều, cho nên ngày hôm nay sở vô-tuyến ở Bạch-mai không nhận được vô tuyến ở Bordeaux.

Việc bán cử hội-viên Thương-mại. — Sáng hôm nay lại phòng Thương-mại Hanoi để bầu cử các ông hội-viên Tây Nam, từ 8 đến 11 giờ. Hội-viên ta phải bầu ba ông mà có 4 ông ứng cử là : MM. Lê-văn-Phúc, Lê-thuận-Khoái và Nguyễn-huy-Hợi đứng chung một phiếu, còn một mình ông Mạc-đình-Tư đứng riêng một phiếu.

Đến 11 giờ mở sổ phiếu thì thấy như sau này :

Số người có chân đi bầu	264
Số người đến bầu . . .	195
Số phiếu phải đề mới được trúng cử . . .	98

MM. Lê-thuận Khoái được 130 phiếu
Nguyễn-huy-Hợi — 106 —
Lê-văn Phúc. . — 100 —
Mạc-đình-Tư. . — 80 —

MM. Hoàng-kim Bảng Ilop-công Thành, Đài, Phạm-mạnh-Xứng v. v. cũng được mấy phiếu. Có người lại khôi hài bầu cho anh Lêu-Toét và những tên kỳ khôi khác nữa.

Vậy ba ông trên đã phiếu thì được trúng cử.

Các nhà dự bảo phần nhiều ai cũng nói rằng ông Mạc-đình-Tư sắp đặt trễ quá, vì thử định sớm thì thế nào cũng được, bởi vậy ai cũng tức cho ông. Nhưng không sắp đặt trước mà được 80 phiếu thì cũng có thể gọi là thắng được.

— Có thể. Tại sao mà ngô-huynh lại tìm thấy đệ mà lại nhận ra được đệ ?

— Xin ngô-huynh hãy thư đệ, rồi tiểu-đệ sẽ xin thưa chuyện để ngô-huynh nghe. Ngô-huynh hãy thở yên trí rằng thắng Mõi-tông . .

Bô-tố cau ngay cặp lông mày lại y như hai cái khải-hoàn môn rồi nói :

— À ! Thế ra thằng quái con Mõi-tông.

— Thì ngô-huynh hãy thong thả đã nào. Đi đâu mà vội thế, không có lỗi gì đến thắng Mõi-tông cả, vì chưng chính ngày nó nào nó có biết ngô-huynh ở đâu đâu.

— Cuộc thế chứ không sai, ấy bởi vậy cho nên đệ mới muốn mau mau biết cho rõ chuyện.

— Ô ! Bô-tố ngô-huynh ơi, sao mà ngô-huynh nóng ruột thế.

— Khi mà tôi không rõ chuyện thì tôi bực mình lắm.

Rồi ngô huynh sẽ rõ. Anh A-le-mĩ có viết thư cho ngô-huynh ở Phi-êphong, có phải không ?

— Có.

Đạt-ta-nhan cho rằng một cái lỗ ấy cũng đã cho Bô-tố hiểu ra rồi, bèn nói :

— Vậy thôi ! Bởi thế đấy.

Bô-tố hình như đã tri suy nghĩ đến rực đỏ lên, rồi nói :

— Ô ! Phải rồi, tiểu-đệ nghĩ ra rồi. Hỏi có bức thư của anh A-le-mĩ viết cho đệ nên chi ngô-huynh mới biết rằng đệ đến với anh ấy. Ngô-huynh bèn hỏi xem A-le-mĩ ở đâu. Ngô-huynh đoán rằng A-le-mĩ ở đâu tất Bô-tố nay đang đóng đồn ở đảo Belle-Isle nay đang đào hào đắp lũy rất đẹp. Thấy thiên hạ nói vậy thì vẫn giữ thăng ngay vào cái tình hiểu-kỳ của đệ. Đệ bèn đáp một cách thuận đánh cứ mà đi ra đây, quả tình thì thật đệ cũng không biết rằng ngô-huynh lại ở đây. Tôi khi đệ đã đến đây rồi, đệ mới trông thấy ngô-huynh đó.

Bô-tố nói :

— Thôi thế là đã hiểu hết rồi.

Bởi đó Bô-tố ôm ghì lấy Đạt-ta-nhan mà hôn một cách rất là thân thiết, đến nỗi Đạt-ta-nhan nghẹn họi không thở được đến năm phút đồng hồ.

Đạt-ta-nhan nói :

— Anh em ta sở được ôm lấy nhau mãi thế này thì sung sướng biết là ngần nào. Hôn đi, hôn đi, hôn thật mạnh lên.

Bô-tố thì đáp lễ Đạt-ta-nhan bằng một cái nụ cười rất có duyên.

Trong khi Bô-tố ôm chặt lấy Đạt-ta-nhan mà hôn, làm cho Đạt-ta nhan không thở được đến năm phút ấy, thì Đạt-ta nhan nghĩ bụng biết mình có một cái nhiệm vụ rất là khó xử. Đông cái vai này chỉ vẫn được chứ tuyệt nhiên không đáp được. Khi đệ lại thở được rồi thì cái chiến-lược cũng vừa tính xong.

Trong trí Đạt-ta-nhan khi trước rất đỗi là phân vân đến đây đã thấy rạng dần được đôi chút

Khi ấy Đạt-ta-nhan bèn kiới ngay thế-công trước.

— Ngô-huynh ơi ! Thôi bây giờ tiểu-đệ đã thưa chuyện hết để ngô-huynh nghe rồi, hay là ngô-huynh cũng đã đoán được ra hết rồi, vậy thì xin ngô-huynh khá phân tiện cho đệ rõ, Ngô-huynh làm gì ở đây, mà mình mấy bụi bậm lắm lắp thế kia ?

Bô-tố lấy khăn tay lau trán, rồi đưa mắt nhìn xung quanh mình có ý tự-đắc mà rằng :

— Thiết tưởng đệ làm gì ở đây thì ngô-huynh cơi đó cũng đã biết, hà tất còn phải hỏi.

— Cái đó thì còn phải ngôn gì nữa ; ngô-huynh bỏ đá chứ gì.

Bô-tố bĩu mỏ mà rằng :

— Ô ! Đó chẳng qua là đề cho những tuồng ăn bợ làm không được, bèn ra nó trông cái tư-cách một đẳng nam-nhi phải thế nào đó thôi. Chứ ngô-huynh cũng biết rằng .....

— Phải Bệ biết ngô-huynh không có làm cái nghề khuân đá. Dù có nhiều kẻ nó làm cái nghề ấy, mà nó khuân vác lại không được bằng ngô-huynh. Ấy chính bởi vậy cho nên hôi nãy đệ mới phải hỏi ngô-huynh rằng : Dám thưa Nam-tước. Nam-tước làm gì ở đây ?

— Tiên-đệ nghiên-cứu cái nghề bọc đồ. Vũ sĩ ạ.

— Ủa !

— Thực vậy. Song còn như vũ-sĩ, dám hỏi vũ-sĩ ăn bận cái áo nhà quê như thế kia để làm gì vậy ?

Đạt-ta-nhan biết mình là hỏi rồi, đề cho Bô-tố nhân ngay được cái dịp ấy mà hỏi vặn lại mình, hèn đáp rằng :

— Thế ra ngô-huynh không biết tiểu-đệ là người thông giữ w.

— Ủa, sao lại thế ! Ngô-huynh là một nhà ngụ-lâm mà !

(Còn nữa)

Chúa Hộ-quốc, khi xưa rất là trang-lệ, thập-phương thiện, tín, mộ-khách, tao-nhân, vẫn cảnh hành hương rất là sầm-uất ; đến sau trải phen binh-hỏa, cảnh-trí tiêu-điều ; nay nhờ được tự-tăng cùng dân làng hết lòng sang-điền sửa sang tu-bổ, tô-tượng đúc-chuông, nên giờ mới có hội 40 năm mở.

mại nhà M. Ad. Levée phố Tràng-tiền (Rue Paul-Bert) số 52, có bán những thứ mũ canotier bằng rơm Panama thực đẹp giá : 3 $ 80 3548

Việt-Nam-thanh-Niên hội — Hội V. N. T. N. có gửi cho bản-quán tờ lại cáo sau này :

Chiều chủ nhật hôm kia ông Phạm-Quỳnh đi diễn-thuyết ở hội-quán V. N. T. N. Người đến nghe đông lắm ngồi chật hết cả diễn-phòng, những người đến sau phải đứng ghé ở những buồng bên cạnh, và ở ngoài hàng hiên. Đầu bài diễn-thuyết nói về : « Văn-minh nước Pháp, quan-sát được trong kỳ du lịch mới rồi ». Ông Phạm-Quỳnh diễn trong một giờ rưỡi đồng hồ mà lời lẽ thanh-tao hoạt-bát lịch thiệp mỹ xảo, nhiều lúc chêm thêm những giọng khôi-hài tao-nhã, nghĩa-lý thâm-trầm, khiến cho người nghe vui-thú quên mất cả thời khắc chạy qua, khi đứng dậy tưởng như là diễn-giả mới nói độ trong mươi phút đồng hồ mà thôi ! Ông Phạm Quỳnh thật là một nhà có biệt tài diễn-thuyết, nói đi có duyên, lại khéo những điều lật vật ra mươi tình, người nghe phải mê-thích không biết mỏi mệt, lưu-tâm chú ý được nhiều những điều mới lạ để mở mang tri-thức tinh-thần. Ông đã đề-xướng cái tinh-thần gia-đình của người Pháp, nói người Pháp có khi-chất hiền-hòa vui vẻ, phong-tục lễ-pháp rất là lịch-thiệp, cách đối đãi những người khách lạ rất là mỹ-hảo. Rồi sau ông lại kể cả cái cảm tình của ông phát ra trong khi trông thấy những cách-thức ăn ở của người nước Pháp mà ông đã nghen ngợi cái trí-ý quảng đại của dân tộc ấy, và lại chú giải cho những anh em đồng-bang biết rằng : Nước Pháp ngày nay có được cái văn-minh tốt đẹp đặc biệt như thế, là vì người Pháp có tinh hiếu cổ, xưa nay vẫn trọng giữ những lâu đài cổ tích, phong tục lễ nghi của tổ tiên để lại để mấy mươi đời, mới chung đúc được cái vẻ đài qui-hóa đặc-biệt ở thế-giới bây giờ. Như vậy lúc xét luận đó thật là hợp ý và hiểu dụ chúng-minh cho bài diễn-thuyết nói về « Thế nào là văn-minh ? » của ông Đốc-học đã giảng trước kia, và lại chỉ-thị được cho thiếu-niên ta biết rằng : nay người mình muốn cho tới mục-đích văn-minh thì phải bảo-tồn lấy quốc-túy và vừa học lấy những phần tinh hoa của người Pháp mang lại cho, đem hai đằng mà dung hòa với nhau thì mới có kết-quả hoàn-hảo. Đến sau ông Quỳnh lại vừa đọc vừa giảng nghĩa mấy đoạn sách của một nhà văn-sĩ, người Tuyy-điển mới làm ra nói về việc nước Pháp. Nhà ra yêu mến nước Pháp.

Sau bài diễn thuyết đó, đến 7 giờ rưỡi tối, lại có bài nói chuyện tiếp dẫn thêm được nghĩa lý rất hay.

Đầu bài « Nói về quê-hương ». ông Phạm duy-An đã đem đọc bài làm thật hoàn-toàn nghĩa lý văn chương. Có nhiều hội-viên bàn luận tiếp theo, ai nấy đều bỏ lòng thành thực giải tỏ những ý kiến tư tưởng riêng của mình về hai chữ quê-hương, cùng nhau bàn bạc. Sau ông Monet lại đem họp tập cả những ý của hội-viên lại mà kết luận giảng dụ cho thiếu-niên biết rằng : cái lòng yêu mến quê-hương thì thật là một sự quan hệ cho sự tiến hóa của một dân-tộc. Như thế nếu kẻ học thức mà chỉ tham-lam ích kỷ, phần-lý chia rẽ, thì cái công-phu của người Pháp có lòng quảng đại mở mang ở xứ này cũng là vô ích. Vậy thiếu-niên Annam ta ngày nay phải có tấm lòng nào-nhiệt mong cho nước mình cường thịnh, thì khi ra làm quan chức mới có tư cách hiến-lương bổ lỗng bết thức mở mang cho nước để lời ông cực cái mục đích về-vang, chớ không khuynh-hướng về con đường tư lợi ích kỷ xem ngày như cái gương một nước lớn ở lăng-đăng với ta thì biết rằng cái lòng tham-ô của những người có chức-trách phải mở mang cho xã-hội làm cho nước ấy phải khốn nạn bao nhiêu! Nay ta phải chăm mở mang vun xới cho người Annam cái lòng yêu nước một cách thân-thiết thành-thực để nhiên hậu cho người Annam trở lên trong thành, tin cẩn tán-tâm g úp đỡ người Pháp trong cái chức trách to tát mà nước Pháp đã xướng nhận khai hóa xứ này. Như vậy nếu mà chỉ chăm về đường học thức, bỏ việc mở mang luân-lý thì không có tài nào tới được cái mục-đích hay kia, mà rồi lại bỏ ra thất vọng đau đớn và có lẽ lại suy lại càng khốn nữa. Vậy nay thiếu-niên phải tự mở mang ở trong làng và ở khắp chung quanh mình lấy cái nghĩa lý cao thượng về vang kia ; mong rằng sẽ càng nhan đàm đề được cái lòng hiểu khích nhỏ mọn nó phân rẽ người Annam ở khác xứ nhau trong cõi Đông-Pháp, mà nước gì lúc nào mỗi người cũng chăm lo làm việc cho hết cả nhân-quần xã-hội, bao giờ trong tâm cũng chỉ công nghĩa, tâu lòng bỏ sinh phần riêng của mình để bảo-hộ quốc gia, như là lời của đức Khổng-tử đã dạy ; bao giờ lòng cũng ghi nhớ rằng : hết cả loài vật đều là chúng sinh như ta, như lời đức Thích-ca đã nói ; và bao giờ trong bụng cũng chứa đầy cái lòng yêu-thương nhân-loại để cho thỏa thích cái linh-hồn của ta, như lời đức Gia-tô Cơ-đốc đã thay mặt đứng làm chủ tế việc sinh hóa loài người, mà giảng dạy ta. Nếu được vậy thì sự khai hóa mở mang của người nước Pháp ở xứ này sẽ được kết-quả vui-vẻ hoàn-toàn làm cho nước Nam tôi được đặc-vị sung sướng.

Hôm nay chưa tiện lắm sau sẽ là hôm 8 Avril, đầu bài đã định là « Tinh cần đảm » ông Cao-xuân Huy là học sinh trường Sư-phạm sẽ ra khai giảng.

V. N. T. N. H lai cảo

(Xem trang thứ ba, cột thứ hai).

Collection numérisée par la BnF dans le cadre de NAKALA (https://nakala.fr) - Non réutilisable sans autorisation

No 151 TRUYỆN

MƯỜI NĂM VỀ SAU

(Dix ans plus tard)

tức là truyện

(Ba-le-gie-luan Tử-tước)

Soạn-giả ALEXANDRE DUMAS
Dịch-giả : PHẠM-HỒI-CHU

Ta còn lạ gì Bô-tố nữa, động có việc gì thì muốn biết ngay cho đến đầu đến đuôi, thấy Đạt-ta-nhan nói vậy, thì trong lòng phân vân không biết ra làm sao, bèn nói :

— Ủa !

Đạt-ta-nhan định bụng không để cho bạn có thì giờ mà nghĩ ra được, bèn lại nói luôn rằng :

— Thật vậy. Tiền-đệ đã đến thăm ngô huynh ở Pai-ê-phong.

— Thật vậy ư ? Thế ngô-huynh không thấy tiểu-đệ ở đó phải không ?

— Không, nhưng tiểu-đệ có gặp thằng Mõi-tông.

— Thế thằng Mõi-tông nó không nói để ngô-huynh biết rằng tiểu-đệ ở đấy ư ?

— Không biết làm sao nó lại không nói ? giả tiểu-đệ không xứng đáng được lòng tin cậy Mõi-tông hay sao ?

— Không. Nhưng tại nó không biết đấy.

— Ồ ! Thế thì cũng có lẽ, có chẳng thì thế mới không đến nỗi phạm đến cái lòng tự ái của đệ.

— Nhưng tại sao ngô-huynh lại biết đệ ở đây mà tìm đến ?

— Ồ ! Hiền-huynh ơi. Một bậc đại-trượng-phu như ngô-huynh thì đi đâu mà chẳng có dấu xe vết ngựa. Nếu đệ mà lại không biết theo từng tích bọn thì chẳng hóa ra đệ là người vô tích lắm ru.

Câu biện-thuyết ấy, tựa trung cũng là câu nói ninh đẩy, song Bô-tố cũng chưa hẳn đã thỏa lòng, còn nói :

— Song khi đệ đến đây đệ đã trả hình ra một người thợ cối, vậy thì còn chi mà là dấu với vết ?

— Bô-tố ngô huynh hỡi. Thế ra một đấng đại-trượng-phu như ngô-huynh mà cũng phải dùng đến những thói thường để che mắt người đời ru ?

— Chứ sao ! Quí hữu ơi, tiểu-đệ xin thề với quí hữu rằng tiểu-đệ đóng cái vai ấy thật cũng đã thấy khéo thay, người đời bắt thấy đều mắc lừa cả.

— Thế nhưng tiểu-đệ còn tìm thấy được, còn nhận ra được thì sao đệ gọi là khéo.

BIỂU BẢN ĐỒ VÀNG BẠC CỦA NGƯỜI VIỆT-NAM

Sở Chủng-đậu. — Đạo nghị định ngày 12 Janvier 1919 nói về viện Vệ-sinh và sở Thí nghiệm vi-trùng ở Hanoi, có đặt ra một sở Chủng-đậu ở Hanoi, để chủng đậu cho người Annam và người ngoại quốc ở Bắc-kỳ.

HÀ GIANG

Một sự tai hại ghê gớm — Mấy ngoài sự làm ruộng còn nhiều công việc như là trồng dưa, (dưa không biết bao nhiêu mà kể, ai đi qua đèo nào rượu ki-na, để làm quà cho bạn làng chơi ngày xuân, năm nay đến xếp cánh phụng hoàng, xe không

CÁC CUỘC ĐI XEM

NAM-BẢO

Hanoi 16, Rue de la soie, 16 Hanoi

CHÈ-TÁO : — Vàng, xuyến, bạt, nhẫn, giấy đeo cổng bồ, giấy truyền, dâu gầy, cân 6, tới bạc, vỹ thuốc lá, hộp thuốc lào, vé điếm, v. v... bằng vàng đúng tuổi đúng cân và toàn bạc nén. Có nhiều thợ khéo để làm hàng kiểu các quí khách đặt lối riêng.

BÁN : — Vàng diệp Vinh thịnh-long một đề thực (đề nắn mũi), ngọc-thanh, giấy đeo thẻ-ngà, giấy kim-khánh giấy kim tiền, đồng-hồ quả quít và bạc và vỏ kẽn, v. v.

Buôn bán nhắc nhẩn,cốt lấy sự tin cẩn làm gốc. 2043

HIỆU BÀO-CHẾ MONTÈS

DẦU-GAN-CÁ-VIÊN :

Chữa bệnh đau ngực, rao phổi, ho khan, bổ-tì-vị, ăn vẫn ; người ta thường mắc phải trong mùa nay.

Thứ đầu nguyên : 1$75 một lítre, 0$90 nửa lítre.
— viên : 0, 90 một lọ, dùng uống được 12 ngày.

Bán tại Hiệu Bào chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

Độ này tiết giời thay đổi thất thường có nhiều người ôm!

Nhất là bệnh Grippe (sốt-ho-cúm). Đau khắp cả thân-thể, rức đầu, sốt-sắc, đau cổ họng, đau ngực ; nên không biết cách chữa những chứng ấy thì chết người như bỡn ! Nên ai phải bệnh ấy, nên đến Bào-hiệu hoặc gửi thư cho mua 6 viên CACHETS ANTIGRIPPE. Giá bán 0$60 một lọ, uống trong 24 giờ sẽ thấy khỏi bệnh. Thuốc này đã cứu được vô số người ! Ai đã biết công chịu là thần-hiệu.

Bán tại Hiệu Bào-chế MONTÈS, số 54, phố Tràng-tiền, Hanoi.

LỆ MUA BÁO

Xin nhắc lại để các ngài được biết rằng : tiền mua báo thì phải trả trước. Vậy các Hội-quí-ông nào mua thì giới tiền cho bổ không sẽ gửi báo theo giấy mua thì báo-quán không lấy làm. — Mua báo thì thư và tiền gửi hoặc mandat một tháng thì xin đề cho rõ.

Các viên thầy thuốc và bào-chế tòng sự tại các sở ấy sẽ do quan Toàn quyền bổ, theo như từ ấy quan Thống-sứ Bắc kỳ và sau khi đã hỏi ý kiến quan Giám-đốc các sở Y-chính Đông-pháp.

BÁN : Các thứ đồ gỗ,
1 cái xe đạp đàn bà,
3 cái xe đạp đàn ông
và 1 cái xe ngựa kiểu demi-tonneau có đóng cả ngựa rất tốt.
Hỏi tại số 40bis, đường Carreau, Hanoi.
3551

Ăn cắp ở hiệu Gò-đa. — Tên Ng-văn-Đ bán hàng ở hiệu Gò-đa và tên Ng-văn-Mục là học trò hai người cùng ở phố Bờ-hồ số 13 bị bắt được quả tang ăn cắp một bó bít tết lựa 12 đôi giá 3$4 francs của hiệu Gò-đa thì nay bị tống giam để xét.

Trộm như rươi. — Mme Ng-thị-Chánh nhà ở hàng Bông số 252 trình mất trộm một cái hòm quần áo giá đáng 30 đồng. Mme Ng-thị-Hai nhà ở phố Julien Blanc số 4 trình mất trộm mấy cái quần áo giá 44 đồng. M. Ng-văn-Liên ở phố De Miribel số 4 trình mất trộm mấy cái quần áo giá 45p

TẠI NHÀ TRƯỜNG

Ông giáo X..... Chủ-nhật nọ anh phải phạt không được ra, vì anh đã làm rầm rĩ trong lớp học.

X....., Thưa thầy, xin miễn phạt trăm đồng còn hơn, chớ thầy đương phạt tôi ở lại hôm chủ-nhật này làm cho tôi không được đi xem chuyện LES ECUMEURS DU SUD *ở rạp chớp bóng PALACE.*

Mở nút chai mà đến đứt dùi. — Sáng chủ nhật, một người bồi ở hàng cà-phê Coq d'Or mở một chai rượu thế nào cái cổ chai vỡ mảnh chui chọm phải đầu đứt cả da, vẫy máu nhiều lắm. Phải khiêng ngay vào nhà thương.

Nạn ô-tô. — Theo lệnh quan Biện-lý Hanoi, sở Mật-thám đã hỏi chứng những người đi chiếc xe ô-tô ở Hà-thanh ra Vinh ngày 7 Mars 1923 đề chết một người đi đường.

Ăn cắp. — Ba người đàn bà là Ng-thị-Tư, thị Tư, thị Lùn cùng buôn bán ở đường Huế bị kiện là ăn cắp của Mme Nguyễn-thị-Thêm ở Tuyên-quang xuống trọ tại Hanoi nhà số 56 hàng Khoai mất 14$ đồng. Ba người ăn cắp đã phải bắt giam để xét hỏi.

Nhà máy kẽm Quảng-yên (Fonderie de Quảng-yên) cần dùng nhiều thợ sẽ gỗ. Hỏi ở đây.

MỚI XUẤT BẢN SÁCH

LUẬN - NGỮ

Của ông cả Dương-bá-Trạc dịch

Giá mỗi quyển : 0$20

Ai muốn mua hay là hỏi gì thì xin cứ viết thư cho ông quản-lý nhà in của bản quán là :

Monsieur Bùi-Xuân-Thành
65, Rue du Coton, Hanoi

VIỆC BẮC-KỲ

BẮC-GIANG

Hỏa tai. — M Đỗ-Địch là cháu cụ Tuần-phủ hưu-trí Đỗ-phú-Tức, có nhà ở phố huyện Việt-yên, Lỗi 8 giờ tối hôm 10 Mars vừa rồi, b. người thì đốt cháy tự ngoài cửa chảy vào, mất 2 nóc nhà, đồ vật, tiền bạc, thóc lúa, không chạy được gì cả, hại độ một nghìn đồng bạc.

Hôm fy giá to mà nhà ở cao không [illegible] nước, tuy rằng khó chữa thực, nhưng giá có người cứu giúp, thì đồ vật cũng không hại lắm.

T. lai cảo

Mấy nhà này vì quan trên đã nghĩ nên năm nay lo mà đóng cửa không dám vẫy vùng, chờ có bạc mất mùa nghĩa là không được tự-do, chờ thỉnh thoảng cũng nghe có đôi ba sòng kín đáo bí-mật trong một phố kia hay trong một nhà nọ, phí có trích-thám, để thưởng đã lim được mà bắt ra.

Nói chuyện « cờ bạc mất mùa » lý-giả không thể ngừng bút lại đây mà không cảm phục chính-sách cai-trị quan phủ Hà-xuân-Hải. Trước ngài ở phủ Bình-sơn thanh liêm, công-bình thế nào, không cần ca-tụng ai cũng rõ, nay ngài mới trọng-nhiệm phủ Bồng-sơn chưa bao lâu mà sông Lại-giang đã vì ngài mà gió mát giăng trong, nhân-dân trong phủ-lỵ chắc-chắn sẽ nhờ tay ngài dìu dắt mà lần lần bước lên con đường cải-lương tiến-bộ, lý thật là một sự đáng vui mừng đặc biệt của cái ngày tết năm nay vậy.

Minh-chương Lê-Tướng

Một sự nguy-hiểm

Độ rày là độ sắp có mưa phùn, nghĩa là độ nồng bệnh-hiểm, bệnh đau cuống phổi, bệnh đau màng phổi, nói hoàn lại là những bệnh về các cơ-quan hô-hấp thường xảy ra nhiều, vậy phải cần thận lắm lắm mới được. Thực thế, chẳng nói thì ai nấy cũng biết rằng bệnh hô thường mà không chữa cho cẩn thận, thì nguy hiểm thế nào. Cái bệnh ho-lao vẫn ra ở xứ này nhiều, mà rất là nguy-hiểm, năm nào cũng làm hại đến hàng vạn con người, ấy nó vẫn rình luôn ta đấy. Muốn tránh khỏi bệnh ấy, thì phải làm sao cho hễi được mạnh khỏe. Mà muốn thế, chỉ chọn lấy một thứ thuốc bổ có diệu hơn cả là dùng thứ thuốc :

Cachets du Docteur NOFAL

(0$95) một hộp

Thuốc ấy mỗi ngày dùng hai cachets, trước mỗi bữa cơm uống một cachet, thì thấy kiến hiệu lạ lùng.

Nếu phòi mình không được khỏe, không chịu được ẩm được lạnh, thì nên dùng ngay thứ thuốc :

Le Sirop Nofal au Thiocol

Thì không còn lo sợ gì nữa.

Thuốc ấy nhiều ông lang đã dùng thì chữa được nhiều người khỏi lắm. Giá thuốc ấy là 0$90. Hai thứ thuốc thần diệu nói trên này, hiện nay ở nhà M. CHASSAGNE bào chế phố Paul Bert, số nhà 59, ngay cửa Gò-đa, có bán. Và đến đây muốn hỏi bán điều gì về thuốc ấy cũng được. 2057

XIN XEM CHO KỸ

Phần nhiều các qui khách xem báo thấy có đăng cáo-bạch của bản-hiệu, đến khi về mua lại mua ở hiệu thuốc khác, sau nhờ mà làm ra không đủ được, lại viết thư trách bản-hiệu. Vậy gọi có mấy lời kính trình các qui-khách rõ cho và xin các ngài tử rày đã có lòng chiếu-cố đến bản-hiệu thì xin nhận rõ

• Nhà Bán-thuốc Ed Montès có đồng-hồ ba chuông mà ở ngay giữa phố Tràng-tiền, số nhà 54, Hanoi. •

Nay kính,
Ed. MONTÈS,
54, Rue Paul Bert, Hanoi.

VIỆC TRUNG-KỲ

TAM-QUAN

Ngày Tết với hội Nguyên-tiêu của Khách-trú. — Gần hết cả mùa đông, trời cứ mưa gió luôn luôn, biển động sóng to, con nhà biển giã phải bỏ tay ngồi nhà mà vá lưới chắp gai, lo sợ làm không cả mà bán tết, song may đâu đến mồng ba mồng bốn tháng chạp bỗng nhiên trời thanh biển lặng, ai nấy thấy được cái ánh-sáng mặt trời cũng đều vui vẻ. Sao nhiều ghe cào, ghe chài, ghe lưới đua nhau ra cửa mà làm cả đông lắm. Đông trên nồng cát mà xem xuống biển, thật là đẹp mắt, nào chiếc chèo qua, nào chiếc chèo lại, nào chiếc chạy tới, nào chiếc chạy lui, giọng nói lạo xạo, tiếng chèo lạo xạo. Ồn ào rộn rịp, vui vẻ chẳng khác gì như cái chợ đông trên mặt biển vậy.

Từ đầy đến 30 Tết thì làm được cả luôn, chiếc nào ở cửa Kim-bồng cũng thấy những gánh cá nặng trĩu trên vai, tranh nhau mà qua đò ; mấy cái miệng mụ bán cá nói lịa ba lịa bịa, nỗn bảo như qui, chẳng trách người ta dùng cái tiếng « hàng tôm hàng cá » mà gọi những người ăn nói vô lễ-nghĩa cũng phải.

Thế là thật may cho con nhà biển giã lắm, thường đi mất mùa biển cả, may đâu gần đến tết lại làm được cả bán được tiền, cũng vừa đủ rượu chè, pháo lôi trong ba ngày xuân.

Còn ở thượng bạn thì năm vừa qua mùa màng cũng không được là bao nhiêu, ở những miền thấp bị mưa lụt sớm nên hư cả. Song không lấy làm hại bao nhiêu, là nhờ người bán xứ lưới dừa Tân-qua » là thế đấy, trồng đậu phụng, khoai, sắn, nuôi vịt nuôi heo nái vẫn vẫn, đi đến làng nào cũng thấy bàn đánh giấy dừa, lò làm dầu dừa lò làm đậu phụng, nhà nào hũ-tiếu, (là thứ miến làm bằng bột sắn gọi là mà vuông) nhà kia muối hột vịt (là trứng vịt) chỗ nấy dệt chiếu bóng, cứ lối kia chẳng là dừa, nhân công vào ra rộn rịp, đến đứa con nít bảy tám tuổi đã có phần việc làm rồi. Chứ không để chơi bời cầu thả như các nơi khác. Trong hạt đã có nhiều công nghệ mà nhứt là nghề đánh giấy dừa là một mối lợi độc quyền của bọn Bồng-sơn, năm nào cũng chở bán khắp trong ba kỳ cho đến Cao miên, nên nhân-công không khi nào ngồi không, nhà nào cũng như nhà nào, đều có công việc cả, mà đến khi được nhà cả nhà thì nhân công lại đắt đỏ lắm. Sở dĩ như vậy nên trong hạt có nhiều nhà giàu, còn nhà nghèo thì cũng được no ấm, đã ăn đỏ nêu, chỉ không khi nào cực khổ lắm như mấy tỉnh khác. Cả năm ai rảnh đều lo ăn lo làm với nhau, mà sắt đầu từ tháng chạp ai cũng trông mau đến ngày tết mà chơi bời tự do năm ba bữa, chỉ nghe than vãn cảnh nhà túng thiếu đó, bốc từng tầng lớp chạy tứ phía chẳng nghỉ cả các đường, cho nên nhiều người chạy không kịp mà đến nỗi chết và những nhiều thế. Hiện nay người thì mất vợ kẻ thì mất con, hai bàn tay trắng, nương nẫu ở một rải nhà công, rải thảm kịch này, thật khiến cho người ta thương xót.

Quan thổ hiền địa hạt đã cho tiền trợ cấp và cho đi quyên ở thành phố Hà giang để giúp những nhà bị hại.

Nghe đâu ở Hà giang những nhà từ tâm định diễn một vở tuồng để lấy tiền giúp việc đó.

Nào, những nhà từ thiện các nơi đã bao phen ra tay tế độ cứu giúp những việc nghĩa xưa nay, mong rằng các ngài cũng nên giúp cho những nhà bị hại ở Đồng-xâu thì phúc đức nào bằng.

Mong lắm, mong lắm.

T. lai cảo

HAIPHONG

Muốn thuê một người cai Annam nhận việc dùng cốt-min, đào đá, mỗi thước giá 10$, đào ba cái dưỡng ngầm trong mỏ than, giá tiền mỗi một thước 2$50 hoặc 3$00, và việc đào đất, đổ đất giá là 0$25 một thước đương.

Ai muốn nhận làm, thì đến hỏi tại ông chủ nhiệm mỏ than Yên-Lập.

3049

Hiệu ÍCH-KÝ

O Hanoi, phố hàng Giấy, số 58

Mở đã hơn 20 năm, bán các thứ sách cước chữ Pháp, chữ quốc-ngữ, các thứ chuyện ta, giấy tây 8, 4, 8 cây, ngòi bút, mực bột, quản bút ba đầu đen, bút chì, sổ bà-đăm, bia ngũ sắc, giấy vẽ, sổ croquis, tẩy Đâu-bò, vân vân.

Buôn ở bên Tây, hàng tốt, giá rẻ, buôn bán thực thà đâu càng biết.

2064

茂 MAO-SENG 盛

57, Rue Jean-Dupuis (Phố Mới), Hanoi

Mấy nói số 248

Hiệu tôi mở từ năm 1889, kể được 31 năm chuyên nghề làm các thứ gạch hoa, cống, chắn-song bằng xi-mo. Được nhiều giấy khen của nhà-nước.

Hàng tốt, giá công hạ, vì hiệu tôi muốn mang đông khách.

Qui-khách có dùng, xin mới chiếu cố,

2045 ĐẶNG-THỊNH kính cáo

TRẢ TIỀN BẰNG CON-NIÊM

(Papeterie en timbres postes)

Nhiều ông gửi tiền trả bản-quán bằng con-niêm, sự ấy thiệt cho bản-quán lắm. Vậy có lời trình các ngài trả ra những tiền đòi chỗ ở, còn thì bản-quán không nhận tiền gì trả bằng con-niêm cả.

AN SƠN NHÀN 安山閒

Tối thứ ba 20 Mars 1923

TÂN-LANG TÂN-NƯƠNG

Tối thứ tư 21 Mars và thứ năm 22 Mars bản-hội cho thuê rạp để diễn vở **BOẠN-TRÀI-OAN** *là một bi-kịch rất thảm-trạng của ông Nguyễn-văn Tâm (tức M Tâm) là người đã thạo văn-chương, lại am hiểu các điệu ca nhạc. — Vở ấy ông Tâm đã soạn để đến khánh-thành* Quảng-nhã-nhạc-hội *tại rạp hát Tây tỉnh Haiphong ngày 30 Septembre 1922 và ông có dịch toàn vở ra Pháp-văn (Le calice d'amertume) bản tại nhà in* Trung-Bắc tân-văn. *— Có mấy nhà tài-tử nay quyết đem bi-kịch ấy phỏ vào điệu hát chèo, rất thần tình.*

Hôm sau diễn vở « **NỢ BÌNH-KHANG** ».

Trong tích này ông Tâm có bày các điệu hát hay nhất ở Trung, Nam, Bắc, hoặc hát đề các ngài nghiên-cứu giảm xem điệu hát nào hay hơn.

Hai hôm đêm có các tay tài tử đến giúp.

Bảng báy giờ rước thì khai diễn. Giá vé tính cả tiền Xin liệt-quý quan bộ đến chàng kiến cho vở hát rất công phu

Vì hai hôm ấy không phải bản-hội diễn vậy xin các hội-viên nên có phiếu hội mang tới eo.

SÁCH LUẬT MỚI

Quan phó Bình lương, *A. Dejean de la Bâtie*, giáo-sư trường Cao đẳng Đông-Pháp, mới soạn một bộ luật mới sau này :

1° QUỐC TẾ CÔNG PHÁP (Droit international public) giá. **3$00**
2° QUỐC TẾ TƯ PHÁP (Droit international privé) giá. **3$00**
3° HÀNG HẢI PHÁP LỆ (Droit maritime) giá. . . . **3$00**
4° THƯƠNG LUẬT HỌC (Droit commercial) giá. . . . **4$00**
(Tiền cước gửi đi các tỉnh, tính ngoài).

Mấy bộ sách luật này, bản-quán đã giới thiệu ở số báo ngày 25 Septembre trước.

Bộ luật mới này, soạn toàn bằng chữ Pháp cả,

BẢN TẠI BẢN-QUÁN

(1) Bồng Lai-giang là một cái sông lớn của phủ Bồng-sơn mà lại chảy ngang trước phủ.

Dự án số hóa báo chí Di Sản Văn Hóa Việt Nam (Vietnam Heritage Project) thực hiện tại Thư Viện Trường Đại Học Kinh Doanh Công Nghệ (HUBT) Kho Báo Thư Viện Quốc Gia Việt Nam (National Library of Vietnam)

BỆNH NGOÀI DA NHƯ LÀ:

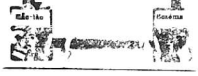
Mụn, mẩn đỏ, hắc lào, ngứa, sưng huyết-quản, lở vì các nốt mẩn khác vì bệnh giang-mai mà phải ra điều bởi tại máu cả. Vậy muốn chữa thì phải dùng một thứ thuốc thay máu rất mạnh. Thuốc thay máu thì không thuốc nào công hiệu bằng thuốc:

Dépuratif Richelet

Dù bệnh mới hay lâu, miễn là vì máu sinh ra, thì khỏi. Thuốc này lại chữa cả các chứng đau xương, thấp nữa.

Bán ở các hàng lục-hợp to

HẮC-LÀO khỏi 3 tuần — ECZÉMA khỏi 25 ngày là công

HOTEL DES COLONIES

HANOI

Chỗ nhà số 82, phố hàng Trống, nay đọn một phòng riêng để tùy thích các quí-khách muốn dùng riêng hẳn ở đấy cho biệt-tịch hay ngồi chung ở dưng nhà cũ này cũng thế.

Người làm trong Hôtel biện nay đều mới cả.

Giá bữa ăn như sau này:

Có rượu. . . 1 $ 20

Không — . . . 0 90

3631

Nhà Bán-đồ « TẮM-TẮM » Hà-nội, ở phố hàng Trống, Chủ-nhật, thứ năm nào cũng có bán từ tám giờ sáng.

PACHON Frères & Cie LYON

KÍNH KIỂU MỚI

Thứ Kính nom deo xương mắt, giáng xinh đẹp, chắt kim trong

Cọng vàng . . . 8 $ 00 cả cước.

Cọng bạch kim. . . 2 . 50 —

Mua là Cam ba đen.

Bán tại:

TONG-YUNE-TAI

89, Phố Hàng Ngang — HANOI

泰 NAM-THÁI 南

26, Quai Clémenceau, 26

(Tức là phố Bờ-sông, số nhà 26)

HANOI

Hiệu tôi có bán gỗ lim cây, gỗ phiến, gỗ gụ, gỗ tạp và các thứ xẻ sẵn thành-khí, có cả bán ghế làm sẵn bán và có gạch xây tường. Hàng tốt, giá xin tính phải.

NAM-THÁI

Kính-cáo.

2021

SPORTSMEN!!

Vous trouverez les

RAQUETTES EXTRA SAIDA

BALLES TENNIS BUSSEY

et accessoires

Chez Société «QUẢNG-HƯNG-LONG»

N° 79, Rue des Paniers, Hanoi

2014

CỬA HÀNG

GUIONEAUD FRÈRES

BORDEAUX - HANOI - HAIPHONG

Rượu vang — Rượu mới — Đồ hộp thực phẩm để thực

Hiệu buôn bán đứng đắn thật-thà — Hiệu mới ra ở xứ Bắc kỳ từ năm 1890

Có lời bà con cùng bạn hàng bản-quốc biết rằng nhân dịp tôi ANNAM bản hàng có sang nhiều thứ rượu vang thật tốt, rượu vang quý thường hàng, rượu sâm-banh rất ngon, rượu mai đủ các thứ rất quý cùng kẹo chocolat rất mới làm. Mong các thứ quả bán giá hạ hơn mọi cả các nơi khác.

Vì giá để tính hạ rồi nên bản hàng tên mua không bớt nữa. Mà bản hiệu đoan rằng các thứ hàng bản hiệu bán là thực hiệu cả.

Xin ● Bản-hàng các lòng yêu đến mua thử sẽ nếm xem mới khẩu quả nhơn tình.

30-2

華 PAO-VA 寶

28, Phố Hàng Bồ, Hanoi

號八廿鋪門衙蒲行內河京東

Chúng tôi kính-trình các quý khách biết rằng nay chúng tôi mới có sang-tạo Một bọn đồ ngũ rất tốt như là quí sắn chạm rồng, vàng, đính hột thuốc lá, đèn, văn văn.

2● Một bọn nhiều kiểu đồ các thứ mặt, mặt đen mặt trắng, mặt vàng, mặt như là cây, văn văn. Lại có cả nhiều kiểu nguyên bằng vàng tây, gọng học vàng, gọng đồi mồi, văn văn, quí xuất đến hai ba mà đeo mắng nhiều kiểu nay thì hợp phép vệ sinh lắm lắm.

3● Một bọn đồng hồ quả-quít đeo tay, đồng-hồ tọa chung, đồng-hồ báo thức, đồng hồ chăm-chắm, văn văn.

4● Một bọn chiếc sử đèn sứ, lọ sứ, bát sứ, bồ sứ để thầy-tiếu tay là bày sảnh chúng được và tốt bình văn văn.

5● Một bọn đồ mỹ thuật ở Bắc-kinh sang.

Các thứ hàng mới sang kỳ năm sẽ trên này chúng tôi xin báo hạ giá, mong cậy các quý-khách chiếu-cố cho thì chúng tôi lấy làm cảm ơn lắm lắm.

Còn các đồ cũ trung, nhiều bán, ngọc trắng, vàng thì không, vì chắc các quí-khách cũng đã tường cả rồi.

Cẩn-cáo

HIỆU PAO-VA

Phố [illegible]

Thứ thuốc nước dưỡng SIROP NOFAL là thứ thuốc tốt hơn cả

Vì những bệnh ho sổ mũi dai dẳng đâu đâu, đau cuống phổi nặng đến đâu, thuốc ấy cũng trị được một cách rất chóng, và trừ tận gốc.

Vả, thuốc ấy lại khác các thứ thuốc dưỡng khác, là không có làm đau dạ dày chút nào.

Thuốc mạng đến CACHET NOFAL uống mỗi ngày hai cái mạng đến, làm cho phổi thêm nồn, mát, thêm khỏe-mạnh để đủ sức mà chống lại được bệnh ho, bệnh đau cuống phổi, bệnh lư phổi

Hiệu Bào-chế E. CHASSAGNE

59, phố Paul Bert, trước cửa hiệu Gô đa và hồ Hoan-kiếm trông sang

NGÀY NÀO CŨNG CÓ XE THƠ CHẠY

Công-ty PHẠM-VĂN-PHI

ĐƯỜNG YÊN-LÝ ĐI Công-nghệ

Ở Yên-Lý chạy nửa giờ mới sang sau chuyến xe lửa tàu nhất. Ở Bến-thủy có xe Vinh ra đón. Phí quan đi Sơn-tây có chiếc đưa ga Yên-lý vừa kịp chuyến xe lửa về Hà-nội.

ĐƯỜNG VINH VÔ HƯƠ

Ở VINH đi hôi 4 giờ sáng đến Đông-hà vừa kịp chuyến xe lửa vào Huế.

Ở ĐÔNG HÀ ra hồi 8 giờ sang sau khi chuyến xe lửa tháo nhất ở Huế ra.

Auto-Postale

Công-Ty chúng tôi xin trình quí-khách biết rằng : kể từ mồng năm tháng giêng tây này, ngày nào chúng tôi cũng có xe chạy chở thơ và bánh-khá-h ở ga Yên Lý về Phủ-Qui và Phủ-Qui ra ga Yên-Lý. Ở Phủ-Qui có 3 phiên chợ Hễu buôn bán nằm nữa lắm các qui khách buôn bán ở đấy đi lại có hàng-hóa gì xin cứ giao cho bản-ty chở tính giá phải chăng.

Các qui-khách đi lại đường Vinh-Đôngnhà nên đi xe thơ thì được cẩn thận hơn, nhưng khi lấy về nên có ý kẻo lầm đi vào xe khác. Muốn khỏi sự lầm ấy, xin liệt qui khách đánh giấy thép trước cho bản ty. Hễ khi bản ty nhận được giấy thép sẽ cho xe ra đón hay là cho người nhà đi đón.

Đường Yên-Lý đi chợ Hiễu thì đánh giấy thép ra PHẠM-VĂN-PHI Yên-Ly gare; mà đường Vinh-Đông-Hà thì đánh giấy thép cho PHẠM-VĂN-PHI Đông-hà gare.

2012

No 97

TỤC TÁI SINH DUYÊN

(Bộ này cũng tiếp theo sự tích Mạnh-lệ-quân, của Hương-diệp phu-nhân « một nhà nữ-sĩ thuở xưa soạn ra. Soạn theo lối đàn-tả, nay xin dịch thành văn xuôi để hiến các độc-giả)

NGUYỄN-BỈ-KỰC dịch thuật

..Thân-mẫu bảo con lỗi đạo tam-tòng, thế thì có sao thuở xưa thân-mẫu lại dám nghiêm-nhiên trách-mắng thân-phụ ! Thân-mẫu bảo con chuyện gì ngoại-chính, nhưng con chưa bỗ dã chen vai đụng cánh với bọn nam-nhi. Thân-mẫu bảo con phụ công cù-lao, nhưng con cũng chưa hề có giảm bỗng lộc gì của nhà *Hoàng-phủ* ! Thân-mẫu ơi ! con bẩy xin hỏi : có sao thuở xưa thân-mẫu cứ tham quyền cố vị lắm thừa-tướng mãi ? ngày nay con cũng đồng ý với thân-mẫu mà thôi. Hoàng-chi cái cảnh-ngộ của con, lại khác cái cảnh-ngộ của thân-mẫu thuở xưa. Nên con trao trả quyền chính tức nào thì tức khắc sinh ra tai-vạ. Cái tai-vạ ấy chẳng những thân con không toàn, mà lại đi-lụy đến thánh-thượng và hai thân vậy. Thân-mẫu ơi ! con xin khuyên thân-mẫu một điều : việc đã qua rồi, chớ nhắc lại làm gì. Giọng sơn này mà giữ được áo vàng không mê mai sau trả lại chủ cũ bẩy giờ tâm-tích con sẽ được hiển nhiên. Sáng mai thân-mẫu vào triều-kiến thái-hậu cũng nên vì con mà gải bày mọi nỗi để thái hậu nghe. Hôm nay chỉ xin cùng thân mẫu uống rượu vui, ngoài ra không nói đến việc chi-chi cả.

Nói xong, nàng lại bảo các nội giám rằng :

— Các ngươi mau mau triệu hai bà cung-phi *Dư-thục-dung* và *Trương-tố-hoa* đem các ca-nữ đến đây múa hát cho thêm vui.

Nội-giám vâng mệnh đi ngay. Hồi lâu thấy hai người cung phi đến, có một đội ca-nữ theo sau. Hai người cung phi qui ở trước sân mà tâu rằng :

— Muôn tâu hoàng-hậu ! Thần-thiếp là *Dư-thục-dung* và *Trương-tố-hoa* xin kính chúc hoàng-hậu thiên-tuế, thiên-thiên tuế !

Phi-giao hoàng hậu phán-bảo hai người cung-phi bái-yết *Mạnh-lệ quân*. *Mạnh-lệ-quân* dậy một tiệc gan, nhưng cũng phải cố gượng làm vui, mà truyền cho hai người cung-phi được ngồi hầu.

Phi giao hoàng-hậu mỉm cười mà rằng :

— Thân-mẫu ơi ! thân-mẫu xem các cung phi đây có phải toàn là bậc nghiêng nước nghiêng thành cả đó không. Con thết tưởng các cung-phi đời *Chu Văn-vương* thuở xưa, cũng vị-tất đã được như thế.

Mạnh-lệ quân bẽn-lẽn đỏ cả cũng phải khen rằng :

— Nhìn các cung-phi cũng đã biết cái đức-hóa của hoàng-hậu.

Nội-giám bày tiệc. *Phi-giao* hoàng-hậu ngồi giữa, *Mạnh-lệ-quân* ngồi bên, còn hai người cung-phi thì ngồi dưới. *Phi-giao* hoàng-hậu nói :

— Hôm nay hai cung-phi phải thay ta mà mời rượu quốc-thái cho thật say.

Hai người cung-phi đứng dậy bưng chén rượu mời *Mạnh-lệ-quân* nàng lặng không nói câu gì, nhưng trong lòng thật như lửa cháy, nghĩ thầm : Con *Phi-giao* bây giờ thành ra một đứa rất điêu-quyệt. Ta ngờ lưỡng cười gượng nói cần nó thì chẳng nó cố mưu-kế chi đây. Nay ta đã vào đến đây, ắn là phải tùy cơ định-liệu.

Bấy giờ *Mạnh-lệ-quân* có ý buồn rầu, dầu cầm chén rượu mà không thiết uống, thỉnh-thoảng lại gạt thầm giọt châu. *Phi-giao* hoàng-hậu trông thấy, liền cầm chén rượu mời, rồi cười mà bảo rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Xin thân-mẫu chớ buồn rầu. Muôn việc ở đời, chẳng qua cũng bởi tự ý trời tất cả. Khi nào thượng-hoàng về đây thì bẩy giờ cuộc nhà tự-khắc lại được vui vẻ vậy.

Mạnh-lệ quân thở dài mà than rằng :

— Hoàng-hậu chớ nghĩ lầm như thế. Ngày nay thần-thiếp thật là một người đại tội đối với hoàng-gia, đáng lẽ phải đem chánh-pháp đã lâu, bởi vậy thần-thiếp mới tiến Kinh, để xin chịu tội ở trước mặt thái-hậu. Nay hoàng hậu dẫu có lòng tử-tế mà ban yến, nhưng rượu lâm chúc khúc, bao nỗi quận đau thì dồn bát ngọc mâm vàng, cũng nuốt không trôi được. Trời ơi ! Thượng-hoàng bỗ đi, thái-hậu bệnh nặng còn lòng nào mà vui vẻ cho cam.

Mạnh-lệ-quân nói xong, lại than thở ngắn dài. *Phi-giao* hoàng-hậu không biết lòng mà rằng :

— Thân-mẫu ơi ! Thân mẫu muốn vào yết kiến thái-hậu, có khó chi việc ấy ! Hôm nay muộn rồi, xin để đến sáng mai.

Khi tiệc xong, *Phi-giao* hoàng hậu mời *Mạnh-lệ quân* sang ngủ tại thiên-điện, rồi dưới các cung nữ lui ra, một mình lặng ngồi ngẫm nghĩ, nghĩ thầm : thân-mẫu ta không nghĩ tình bán-mẫu ơi ! Xin thân-mẫu chớ nên trách con. Con thiết tưởng là bậc anh-hùng, chẳng qua cũng bởi thời thế mà thôi. Thà ra thì nỡ cần người, mà để cầu cũng « khổ lòng đã được gần việc. Nếu « một mai nó xông thì chẳng những « thân-đẳng thịt nát xương tro mà « hoàng hậu chưa chắc đã được an-« toàn thay.

« Kẻ ha-thần trộm nghe « Đại-công « vô tư, đại nghĩa diệt-thân », xin « hoàng hậu chớ nghĩ tình riêng mà « nỗng-nhi mất cái công thay cầm-« quyền-chính trong bấy lâu. kẻ ha-« thần thật lấy làm khẩn-lắc. Thần-« đẳng thành-hoàng thành-không, « bất thàng đãi-mệnh chi chi. »

Phi-giao hoàng-hậu xem xong, liền nằm gật đầu, ngẫm-nghĩ hồi lâu, bỗng gọi *Mã-thuận* mà bảo rằng :

— *Mã-thuận* ! ngày nay nhà-ngươi nên hết lòng bày mưu lập kế mà giúp ta.

Nói xong, liền đem những lời *Mạnh-lệ-quân* khuyên bảo thuật hết cho *Mã-thuận* nghe. *Phi giao* hoàng-hậu lại hỏi :

— Ta vẫn tưởng rằng thân-mẫu ta tất đồng-ý với ta, không ngờ ngày nay lại có lòng cản-giận.

(*Còn nữa*)

Cartilhe l'imprimerie — Imprimerie du Trung Bắc Tân Văn — Le Gérant : NGUYỄN-VĂN-LUẬN

NĂM THỨ MƯỜI MỘT. — SỐ THỨ 1800 — MỖI SỐ : 0$02 — NGÀY THỨ TƯ 21 MARS 1923

Trung Bắc Tân Văn